

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0421U103843

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 19-10-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шуміло Віталій Вікторович

2. Shumilo Vitalii Viktorovych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 07.00.01

Назва наукової спеціальності: Історія України

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 28-09-2021

Спеціальність за освітою: Всесвітня історія

Місце роботи здобувача: Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125674

Місцезнаходження: вул. Гетьмана Полуботка, буд. 53, м. Чернігів, Чернігівський р-н., Чернігівська обл., 14013, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): К 79.053.01

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125674

Місцезнаходження: вул. Гетьмана Полуботка, буд. 53, м. Чернігів, Чернігівський р-н., Чернігівська обл., 14013, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125674

Місцезнаходження: вул. Гетьмана Полуботка, буд. 53, м. Чернігів, Чернігівський р-н., Чернігівська обл., 14013, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 03.19.21

Тема дисертації:

1. «Істинно-Православна (Катакомбна) Церква на Чернігівщині 20–30-х рр. XX ст.».
2. The True Orthodox (Catacomb) Church in the Chernihiv Region in the 1920s and 1930s.

Реферат:

1. У дисертаційному дослідженні на підставі широкого кола проаналізованих наукових розвідок та джерел, більшість із яких уперше введено до наукового обігу, зроблено висновок про наявність малодослідженого потужного церковно-громадського руху «Істинно-Православна Церква», який охопив територію колишньої Російської імперії після революції 1917 р. та мав безпрецедентно багато послідовників саме в Чернігівській єпархії у 20–30 рр. XX ст. Історія Чернігівської єпархії цього періоду потребує уваги дослідників. Запроваджено до наукового обігу такі джерела, як слідчі справи членів ІПЦ, які переслідувалися радянською владою, спогади очевидців тодішніх репресивних процесів, особисті архіви деяких послідовників ІПЦ. Встановлено основні еклесіологічні та громадянські принципи, які сформували світобачення членів ІПЦ, що

вплинуло на масштабний відхід духовенства та вірян Чернігівської єпархії від офіційної Церкви та переосмислення ними деяких канонічних моментів та принципів еклесіології. Виявлено та проаналізовано великий репресивний процес 1920–1930-х рр., що стосується головних постатей в історії Чернігівської єпархії та руху ІПЦ досліджуваного періоду: Дамаскіна (Цедрика), Пахомія (Кедрова), Аліпія (Яковенка), Лаврентія (Проскури), Георгія (Смельницького), Смарагда (Чернецького) та ін. Встановлено ідейне підґрунтя цих переслідувань, що пов'язане зі створенням так званої «радянської церкви» на території СРСР. Визначена система громад ІПЦ на Чернігівщині, описано процес знищення ІПЦ Чернігівщини, проведений радянською владою, та відхід тих її членів, хто залишився в живих, у підпілля, а відтак – зародження Катакомбної Церкви. Ключові слова: Істинно-Православна Церква, гоніння на Церкву в СРСР, Чернігівська єпархія, Катакомбна Церква.

2. In the dissertation research on the basis of a wide range of analyzed scientific investigations and sources, most of which were first introduced into scientific circulation, it was concluded that there is a little-studied powerful church-public movement "True Orthodox Church", which covered the territory of the former Russian Empire after the 1917 revolution and had an unprecedented number of followers in the Chernihiv diocese in the 1920s and 1930s. The history of the Chernihiv diocese of this period needs the attention of researchers. Sources such as the investigative cases of TOC members persecuted by the Soviet authorities, memoirs of eyewitnesses of the then repressive processes, and personal archives of some TOC followers were introduced into scientific circulation. The basic ecclesiological and civil principles that formed the worldview of the TOC members were established, which influenced the large-scale departure of the clergy and believers of the Chernihiv diocese from the official church and their rethinking of some canonical aspects of ecclesiology. The huge repressive process of the 1920s and 1930s was revealed and analyzed, which concerns the main figures in the history of the Chernihiv diocese and the TOC movement of the period under study: Damaskina (Tsedryk), Pakhomiy (Kedrov), Alipiy (Yakovenko), Lavrentiy (Proskura), Georgy (Smelnytsky), Smaragd (Chernetsky), etc. The ideological basis of these persecutions has been established, which is connected with the creation of the so-called "Soviet church" on the territory of the USSR. The system of TOC communities in Chernihiv region is defined, the process of destruction of TOC of Chernihiv region carried out by the Soviet authorities and the departure of those of its survivors to the underground, and thus the birth of the Catacomb Church, is described. Keywords: True Orthodox Church, persecution of the Church in the USSR, Chernihiv Diocese, Catacomb Church.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коваленко Олександр Борисович

2. Kovalenko Oleksandr Borysovych

Кваліфікація: к. і. н., 07.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кривобок Олександр Павлович

2. Kryvobok Oleksandr Pavlovych

Кваліфікація: к. і. н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Киридон Алла Миколаївна

2. Kyrydon Alla Mykolaivna

Кваліфікація: д. і. н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Дятлов Володимир Олександрович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Дятлов Володимир Олександрович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.